

Jednostranný tento testament není arciž závažným aktem státoprávním, avšak pragmatická sankce povýšila tento rodinný zákon na právo veřejné.

Karel VI. nemaje mužských potomků přednesl roku 1713 tajně radě deklaraci tohoto znění:

1. Že všechny země dědičné rodu Habsburského nemají se nikdy dělití než zůstávají pohromadě, dokud ten rod úplně nevyumře.

2. Že v nerozdílném tomto panství nastupovati mají dle pořádku prvorozenstva mužští potomci z arcidomu Rakouského.

3. Kdyby nebylo mužských, také ženské a sice nejprve dcery Karla IV., pak Josefa I., potom Leopolda I. s jich potomstvem obojího pohlaví, posléze i ostatní linie domu rakouského.

Tohoto potomstva a takých nápadníků je po Evropě na tisíce roztroušeno. Karlu VI. velice záleželo na tom, aby pragmatická sankce nejen ode všech členů rakouského rodu za zákon domácí, ale zejména ode všech rakouských zemí ano i od všech států evropských uznána byla a vyjednával se stavy a sněmy každé korunní země zvláště. Na žádost, aby stavové čeští přistoupili k pragmatické sankci odpověděl sněm český jednohlasně, že přistupují k předloze té a se zavazují za sebe i za své nástupce takto stanovené dědičné právo zachovávat i se statky i hrdly chrániti. — Naproti tomu kladou v jeho K. M. důvěru, že je věrně oddané stavy i obyvatele země při základních zákonech zlaté buly (Karla IV.), privilegiích Vladislava, Ferdinanda I. i obnoveném zřízení Ferdinanda II., dále při statutech a zvyklostech, ku kterým se i císař Leopold 12. září 1703 táhl, ponechá a chrániti bude.

Na tuto Submisí stavů a sněmu českého nutně následovala odpověď Karla VI. zaručující stavům tyto svobody. Tak se stala pragmatická sankce smlouvou oboustranně závaznou. — Na českých našich právnících jest, aby uvážili dosah a závažnost těchto výhrad českého sněmu, které co nerozlučná část pragmatické sankce tvoří i s ní naši nynější ústavu.

Mnohé proměny tohoto základního státního práva českého staly se násilím a přemocí, mnohé přivolením povolných stavů českých, lid neměl na věcech těch podílu, on se táže jako Pilát: Co je pravda? Odpovězte mu!

Co se týče násilných převratů Ferdinanda II. pravil Dr. Kalousek: "Je-li válka poslední důvod králův, jest ona také posledním důvodem národa."

Smlouva s Ruskem.

V poslední době zajímá se pokročilé obecnstvo americké mnoho o smlouvu, která má býti uzavřena mezi Spoj. Státy a Ruskem a jedná o vzájemném vydávání provinil-

ců. Smlouvy takové vyhotoví vláda a předloží je k potvrzení senátu. Do té doby, než vejde v platnost, zůstává smlouva v tajnosti. Některé články smlouvy s Ruskem dostaly se však do veřejnosti, ač zůstává tajemstvím, je-li uveřejnění jejich věrohodné a spolehlivé. Kdyby tomu tak bylo, pak by ovšem smlouva zasluhovala odsouzení a byla by skvrnou a potupou zřízení této země.

Smlouvou s Ruskem nezískají Spoj. Státy ničeho a umožní ruské vládě stíhání i takových provinilců, které žádná civilisovaná země nevydává. Jeden z těchto článků zaručuje vydávání podvodníků a mezi nimi jmenuje také takové osoby, které by paděly listiny soukromé i veřejné. Podle tohoto článku musí bytí vydán Rusku každý člověk, který nemoha dostati povolení k vystěhování, padělal cestovní listiny, aby se přes hranice dostal. Takových vystěhovalců jest zde na tisíce a každodenně přijíždí jich celé řady.

Jiný článek nařizuje, aby byli vydáváni ti, kdož by podnikli anebo obmysleli útok na panovníka anebo některého člena jeho rodiny. Vražda ovšem nedá se ospravedlniti nikdy, však je-li podniknuta z politických ohledů, jsou mnohdy takové případy, že si vrah ani nezaslужuje potrestání takového, které by jej stihlo, kdyby se dostal do rukou svých pronásledovatelů.

Nevěříme zprávám, které se v anglických a německých časopisech o Rusku roztroušily a které jeho zařízení k tureckému a čínskému přirovnávají. Víme, že konstituční vláda v Rakousku a Německu není mnohem lepší než ruský absolutismus a také hnutí nihilistické, čelící na podvrácení starého, shnilého pořádku, není v Rusku ani zdaleka tak mocné, jako ku př. socialní hnutí v blahoslaveném a "svobodném" Německu aneb Rakousku, které čelí k jednomu a témuž účeli, k zlepšení stavu utlačených tříd.

Ústavní vláda ve střední Evropě slouží pouze prospěchům velkostatkářů, továrníků a židovských kapitalistů, tak že by ruský lid z absolutismu do konstitučního zřízení přišel asi jako z deště pod okap. Proto však přece nedovede nikdo popřítí, že soudnictví v Rusku jest zastaralé, zákony neobyčejně přísné a tresty kruté. Proto by bylo zločinem svobodné země krutost tuto ještě podporovati a stav nebhých provinilců zhoršovati.

Světovým se stal případ, kdy se Anglie zachovala velmi chvalitebně v pádu podobného vydávání zločinců. Když Orsini v roce 1858 vhodil bombu pod kočár Napoleona III. v Paříži, byl s ním spojen také jistý Simon Bernard, který uprchl do Londýna. Bylo dokázáno, že Bernard zhotovil všecky bomby a že byl s Orsinim společen. Vzdor tomu však, že zákon činí právě tak zodpovědným za skutek účastníka jako zločince a že královna byla přátelsky nakloněna císaři

Napoleonovi, jenž byl dobrým přítelem jejího manžela, prince Alberta, neodvážil se ani nikdo veřejně namítnouti, že by měl býti Bernard Francii vydán. Bernard byl postaven před soud v Londýně, ale byl propuštěn. Jeho právní zastupce Edwin James stal se tak populárním, že byl zvolen do parlamentu, kdežto Lord Palmerston, žalobník Bernardův, popudil proti sobě veřejné mínění tak, že byl z úřadu svého nečestně propuštěn.

Žádná civilisovaná země nevydává provinilce, souvisí-li zločin jejich poněkud s politikou. Politický uprchlík jest hostem země, k níž se o útočiště a ochranu utekl. Jenom porušení zákonů, přičítá se lidskému citu, které každá země uznává, tresce se všude stejně a přestupitelé jejich vydávání jsou na místa, kde se svého skutku dopustili, ku potrestání. Žádná země nedbá mnoho, o to, aby se v ní usadili a stali se jejími občany. S politickými provinilci jest to jinak, neboť ti jsou mnohdy vystěhováni své vlasti pro své přesvědčení, ač jsou lidmi spořádanými a ostatním členům společnosti lidské užitečnými. Nebude-li smlouva s Ruskem změněna, bude moci tamější vláda požádati o vydání každého politického uprchlíka, bude-li moci o něm dokázati, že měl spojení se spolky nihilistickými proti životu novému, což jí ostatně bude velmi lehké. President Cleveland upozorněn byl na nebezpečí smlouvy, kterou předcházející vláda zhotovila a senát schválil, ale vyslovil se, že smlouva tato není tak zlá, jak se ve veřejnosti líčí a že obecnstvo ve skutečnosti o ní nic neví. K zastupcům polských občanů chicagských vyjádřil se, že si všecku zodpovědnost bere na sebe.

Příhoda z vojákování kaprála Jahody.

Hradecký zvoník.

Lantver Jahoda pochází z jedné podkrkonošské vesnice, má již dávno vojnu za sebou, ale rád si vzpomíná těch dob, kdy nosil na těle svém sukno erární. A když tak některou upomínku ze své zásoby vybrakuje, bývají obyčejně takové, že by se jim zasmáli i ti, kdož čtou "Palečka". Zde tedy z nich jedna na ukázkou.

Je tomu již hezky dlouho, kdy v Hradci "měl fanus první lantverák", jak říká Jahoda, to jest, kdy byl tam pohřbíván poprvé zeměbranec. Stalo se nešťastnou náhodou, že byl kamarádem zastřelen v "cimře". To se lehce řekne. Ale soudruhové jeho chtěli, aby věc nebyla odbyta jen tak a ujednali se, že nebožtíkovi vypraví pohřeb slušný a slavný. Hlavní vůdcovství v celém plánu měl náš Jahoda, jenž byl tenkrát u lantverů kaprálem. Zařizena tedy sbírka na "fanus prvního lantvera". Ačkoliv

bylo před prvním, dával každý s radostí co mohl, tak že brzy sehnán kapitál, jakýž sehnán býti mohl, za který ale přece mnoho slávy k očekávání býti nemohlo.

Zaplátilo se všechno, jen na zvonění nezůstalo ničeho a na další nové sbírání z "ohledů finančních" pomýšleno býti nemohlo.

"Poslušně hlásím, pane feldvebl," pravil kaprál Jahoda, když byl na vše tázán, "na zvonění nám nezbylo ani groše a my chceme přece míti slavný funus."

"To je arciž věc šlakovitá," odvětil feldvebl; "ale však byste mohli odzvonit kamarádovi sami," dodal s úsměvem netuše, jaké to bude míti následky. A přece znal Jahodu jako své vlastní boty a věděl, že s ním nejsou žádné špásy! Když to pan feldvebl řekl, myslil Jahoda, že to také musí býti a o více se nestaral.

Konán pohřeb. Prvnímu padlému lantverovi vzdány veškeré pocity vojenské a když se průvod pohřební hnul od kasáren, rozzvučely se na věži hradecké zvony všechny, ale všechny do jednoho! Tedy i zvon největší, na který bývá zvoněno jen o slavnostech a obřadech nejdůležitějších! A kdo je rozhoupal nebyl nikdo jiný, než náš kaprál Jahoda se svým mužstvem.

"Já jsem sic' viděl, že na nás nahoru z funusu kejvají, ale nevěděl jsem, co a proč. Teprve za chvíli jsem to zvěděl."

A zvěděl. Sotva že sešel z věže a vystoupil ze dveří vedoucích na schody, stála tu patrola, s kterou musil ochotný Jahoda na místa nepravě příjemná. Šel tedy.

"Prosím vás, člověče," začal vyslyšající jej důstojník, "co pak jste si myslil, že jste zvonil i na ten zvon největší? Což pak nevíte, že na ten se zvoní jen tenkrát o pohřbu, když zemře biskup?"

"Poslušně prosím, to já nevěděl," odvětil Jahoda.

"A že jste zvonil všemi?"

"Inu, poslušně prosím, já holt myslil, když má být slavný funus, že se musí zvonit všemi; u nás doma, když je slavný funus, také se zvoní všemi."

"A kolik tam máte zvonů?"

"Poslušně prosím, jen jeden!" odvětil Jahoda dobromyslně.

Jak to dopadlo, lehko si každý domyslí. Kaprál Jahoda byl "dekretýrovanej" a hvězdičky mu uřezali. Když uřizli první, musil dát Jahoda první máz piva; když řezali druhou, musil dáti druhý—a když měli uřezané všechny čtyři, byly vypity mázy také čtyři. On sice po čase náš Jahoda stal se zase kaprálem, ale "Hradecký zvoník" říkali mu pak pořád.

Severův Vlastenecký Kalendář na rok 1893.

Již vyšel a rozdává se zdarma. Kdo přejde si zaslání poštou, nechť pošle 2c. známku. Spěchejte, pokud zásoba stačí.

W. F. SEVERA,

český lékárník, Cedar Rapids, Iowa.